

LBRIS

We know
books

ADRIAN MAJURU

**Hoțul
din Curtea
Miracolelor**

Prefață de Cătălin D. Constantin

LITERA
București

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI
INTEROGATORIUL

CAPITOLUL 1

Întâlnirea dintre procurorul de caz și medicul Ion Stănescu, trimis de serviciul Morgii, a fost neașteptat de scurtă. Cazul acesta pe care-l prelua era destul de rar întâlnit în lumea delincvenței: închis pentru omor, deși se aflase în legitimă apărare. În condiții normale, ar fi fost achitat, totuși delincventul a fost reținut pentru faptele săvârșite în trecutul său. Personajul în cauză a intrat în atenția medicului pentru tot ceea ce trăise pe drumul lung parcurs în subteranele sociale ale capitalei. Medicul Stănescu era interesat și cerceta cu mare pasiune viața unora dintre cei mai ingenioși infractori. Dincolo de expertizele sale solicitate de procurori, uneori se oprea pe cazuri care suscitau interes pentru el. De foarte mulți ani se arătase interesat de maniera în care cei mai nefericiți dintre semenii noștri reușesc să se adapteze pe măsură ce trec de praguri ale vârstelor, în condiții potrivnice, în fața unui destin ostil. Iar la marginea societății, acolo unde istoria se evaporă și nimeni nu se obosește să privească în acel clarobscur în mijlocul căruia nu știi peste cine

dai sau ce poți descoperi, el s-a arătat incredibil de pasionat. Adunase o serie de cercetări ale unor hoți și delincvenți de prin închisorile din țară, însă dosarul care-l aștepta la închisoarea Văcărești părea să fie de mare interes. Spre deosebire de ceilalți pe care i-a studiat, *acesta* acționa singur, prefera să fie în afara vreunei bande de răufăcători. Nu era neapărat izolat, avea un portofoliu de prieteni de suferință delictuală, dar prefera să rămână singur în fața faptelor sale.

Pentru el istoria celor fără de istorie continua să fie o temă de care istoricii încă se fereau. Era ocolită chiar și de funcționarii statului, care ar fi trebuit să cunoască îndeaproape fenomenul social subteran. Ei ar fi trebuit să reflecteze asupra mizeriei sociale și asupra educației precare, care se extindea progresiv către tot mai variate structuri ale societății, să descopere soluții.

Istoria celor fără de istorie vine de departe, de la o mare distanță față de documentul istoric scris. Lumea lor a fost întâi circumscrisă de mitologie și folclor, apoi de cutumele și obiceiurile locurilor, și în cele din urmă, de lumea supravegheată a statului care a încercat să ofere definiții, catalogări, apoi să impună restricții, control și supraveghere.

Stănescu era satisfăcut de nivelul meditației sale, se vedea după cum calcă, după pașii largi, după modul elegant în care deschise ușa trăsurii.

Prin perdele se zărea peisajul, până departe, în cartierele mărginașe. Lumea periferiilor este o adevărată societate subterană, cu o evoluție paralelă față de

aceea pe care o cunoaștem cu toții, dar care poate determina în anumite circumstanțe istorice schimbări neașteptate, deformări culturale și spirituale de nebanuit. Cei din urmă vor fi cei dintâi. Această lume îngenucheată și mărginașă are propria ierarhie, propriile valori morale. Este un adevărat organism social și cultural, care, în viitor, se poate ridica împotriva „realizațiilor“, a „normalilor“, pentru a-i supune unei noi ordini: anarhia.

Marginalii sunt semenii noștri, care într-un scurt pasaj al vieții lor s-au prăbușit și nu s-au mai putut ridica. Poate că acolo, în lumea subterană și nocturnă, descoperi cu ușurință faptul că „destinul înseamnă locul și momentul în care te naști“. Însă ceea ce este mai monstruos este că, în spatele fiecăruia dintre noi, se simte uneori respirația prăbușirii.

Stănescu traversă curtea, scoțându-și fără grabă mânușile, deget după deget. Apăsă clanța și traversă încăperea boierește, până la birou. Hoțul fusese adus cu ceva timp înainte, era deja familiarizat cu toate obiectele din incintă. Și era dornic de vorbă, ceea ce lui Stănescu îi producea o mică iritare. Pentru el întotdeauna cea dintâi vizită era scurtă. Prefera să lucreze în mai multe vizite, să exploreze ce era mai ascuns, mai greu de pătruns, în lumea pe care și-a creat-o delincventul. Toți au o astfel de lume unde găsesc refugiu. Stănescu pornea de la familiar către necunoscut. Acest drum îl interesa tare mult, oricât ar fi durat și oricât de greu ar fi fost de parcurs. Dar întotdeauna primii pași ai acestui drum însemnau cuvinte simple,

dialoguri scurte. După cum și urma să se întâmple în următoarele clipe. Medicul îi arătă interlocutorului său scaunul și îl invită să se așeze, să se relaxeze. Prima întrebare era standard:

„Cum te cheamă?”

„Ion Șerbănescu“, a zis Tata Moșu. Își cunoștea valoarea, știa să aștepte și probabil să negocieze. După câteva clipe, adăugă: „Zugrav de meserie“.

Stănescu știa bine genul, se aștepta chiar să-l audă mărturisind disciplinat toate faptele. Nu era bătrân, în ciuda poreclei, dar trecut prin multe cu siguranță era. Manșeta cămășii bătea pe câteva puncte vineții, probabil un tatuaj de barbugiu. Acolo învățase să câștige și mai ales să joace.

Calmul acestui hoț îl irita. Se afla acum în fața lui: și nu era vorba doar despre el, ci despre o categorie întreagă: lumea borfașilor se afla în fața sa. Hoțul sau tatăl tuturor hoților înțelegea situația și îl privea politicos, poate convins de nevinovăția lui. Privea cu ușoară seninătate interesul medicului, intuia că-i face anamneza. Apoi urmă schimbarea:

Tata Moșu își uni mâinile deasupra mesei îndreptându-și privirile către fereastra care dădea în afara închisorii. Se vedea un câmp verde, întrerupt de câte un copac sau un tufiș de măceș. După câteva momente de liniște în care păru că-și adună primele gânduri pentru a-și spune mai potrivit ceea ce a trăit dintotdeauna, începuse să mărturisească:

„Faptele s-au petrecut așa cum probabil le consemnează documentele pe care le ai în față, dar într-o

altă societate aș fi doar un luptător, un om care n-a avut de ales...”

Hoțul avea o voce controlată și cuvinte alese cu grijă. Un timp îl ascultă cum face analiza vinovăției de clasă, mai mult ca să-și dea seama cum gândește, unde se formase, dacă vorbea din cărți.

„Ai ceva școală, nu-i așa?”

„Are importanță? Am făcut Liceul Lazăr, fără entuziasm.”

Lui Stănescu fața acestui hoț venit din marginea orașului îi spusese deja totul, lipită de alte fețe, pe care avusese ocazia să le întâlnească în circumstanțe similare.

„Mai ales intelectualii comit nelegiuiri în numele dreptății“, spuse Stănescu și imediat regretă.

Hoțul din fața lui părea ofensat, aducându-i în minte alți criminali, dezamăgiți de judecățile sale. Mai ales un dosar vechi plutea prin încăperea, umplând spațiul dintre el și Tata Moșu. Primul lui caz.

CAPITOLUL 2

Era la începutul anului 1928. România era condusă de o regență și trăia prima iarnă fără regele ei unificator. Bucureștiul își continua existența intersectând-o cu sute de mii de vieți anonime. Sau aparent anonime. Una dintre ele a fost aceea a unui aventurier: Gheorghe Găetan, în vârstă de treizeci și șapte de ani, fără nicio meserie precisă, trăind din expediențe și din banii pe care îi câștiga fără muncă. Locuia în vremea din urmă, de mai bine de patru ani, sub același acoperământ cu doamna Margareta Pilat, văduvă prin divorț, care îl ajuta cu diferite sume de bani și îi dădea toată întreținerea necesară.

Lipsit la început de orice grijă, grație ajutorului ce-l primea și nepreocupându-se întru nimic de traiul său, acuzatul își petrecea mai toată vremea prin cluburi și prin diferite saloane, unde, cu toată cultura lui superficială, numai din cauza unei perfecte atitudini de om de salon pe care și-o adoptase, era bine primit și înconjurat cu deosebită atenție.

În aceste saloane actualul a cunoscut pe doamna Iosefina Leonida, văduvă, proprietară și posesoarea unei însemnate averi, pe care, curând după aceea, a început să o viziteze acasă la dânsa, din timp în timp, sub diferite pretexte.

Se consideră că mediul în care a crescut Gheorghe Găetan și anturajul care l-a format către vârsta adultă l-au educat în sensul câștigării de bani nemunți pe orice căi și prin orice mijloace, afaceri de ocazie, expediente, jocuri de noroc și specularea anumitor sensibilități al căror avantaj se pierde cu înaintarea vârstei. Găetan se apropia de patruzeci de ani, nu avea nicio situație și ajutorul dat de doamna Pilat, din ce în ce mai parcimonios, nu-i mai ajungea pentru acoperirea cheltuielilor ce le făcea și în niciun caz nu-i putea fi suficient pentru a înființa societatea de reprezentanță a unor mărci de automobile, pe care societate acuzatul o visa. Bani nu mai avea de unde lua, căci nimeni nu-i dădea, și atunci a pus la cale jefuirea doamnei Leonida, care nu se gândea să-i plătească acuzatului nimic și nici să-i dea beneficii nemuncite.

În asemenea condiții crima apare cu totul explicabilă în mentalitatea acuzatului și pregătirea ei în cele mai mici amănunte, de către un om care toată ziua nu făcea altceva decât să se gândească la toate mijloacele cinstite și mai ales necinstite de a-și procura bani, nu poate mira, cum de asemenea nu poate mira din cauza temperamentului vicios al acuzatului.

Pentru a o convinge pe victimă să-și aducă toți banii acasă din bănci, Găetan și-a construit un plan

pentru a-i vinde bijuterii. El cunoștea de mai multă vreme pe frații Tănăsescu, proprietari ai moșiei Săbăreni din județul Ilfov și posesorii unor bijuterii de mare valoare rămase moștenire de la tatăl lor; s-a prezentat acestora, și în special lui Atanase Tănăsescu, pe care îl cunoștea mai bine, spunându-i că are dânsul un cumpărător pentru zisele bijuterii. L-a determinat pe acesta să-i dea un briliant pentru a-l duce să-l prezinte doamnei Leonida.

Doamna a primit briliantul, l-a evaluat la un bijutier la 50 000 de lei caratul. În urma acestei evaluări, doamna Leonida a ridicat din depozitul ce-l avea la societatea Leonida suma de 500 000 de lei pe care a adus-o și a închis-o în casa de fier. În aceeași săptămână s-a mai împrumutat de la Banca Românească de 300 000 de lei pentru a cumpăra briliantele. Pe 23 februarie 1928, Găetan s-a prezentat din nou la doamna Leonida, care i-a spus că a adus toți banii și în schimb să-i aducă toate briliantele, căci nu poate ține banii în casă fără dobândă. În aceeași zi i-a remis și briliantul pentru a i le aduce pe toate, când îi va da și dânsa suma, rămânând ca sâmbătă, 25 februarie, Găetan să vină cu toate briliantele.

Sâmbătă seara, de la Biserica Albă de pe Calea Victoriei a luat un automobil cu care a trecut de-a lungul străzii Cometa (astăzi Căderea Bastiliei), oprindu-se în capul Parcului Bonaparte, de unde s-a dat jos, traversând singur Șoseaua Bonaparte și mergând până la casa doamnei Leonida din strada Roma, numărul 8, pe jos, ferindu-se să fie văzut.